

7. Měnové podmínky

Ve 2. čtvrtletí pokračoval pokles měnověpolitických sazeb.

Ve 2. čtvrtletí pokračoval proces postupného poklesu měnověpolitických sazeb. Došlo ke dvěma půlbodovým snížením (v květnu a v červnu) a dvoutýdenní repo sazba tak ke konci června dosahovala 4,75 %, diskontní sazba 3,75 % a lombardní sazba 5,75 %¹. Kurz koruny vůči euru za celé 2. čtvrtletí dosáhl průměrné hodnoty 24,96 CZK/EUR a meziročně tak oslabil o 1 korunu a 37 haléřů (5,81 %). Mezičtvrtletně kurz vůči euru drobně posílil o 11 haléřů (0,45 %). Kurz v průběhu 2. čtvrtletí postupně posiloval z úrovně 25,31 CZK/EUR až k hodnotě 24,70 CZK/EUR, ale během června opět oslabil a čtvrtletí uzavřel na hodnotě 25,03 CZK/EUR. Kurz koruny vůči dolaru měl ve 2. čtvrtletí podobný průběh. Do začátku června posílil až na 22,56 CZK/USD, ale následně oslaboval a ke konci června dosahoval hodnoty 23,39 CZK/USD. Průměr za celé čtvrtletí činil 23,18 CZK/USD a znamenalo to meziroční oslabení o 1 korunu 51 haléřů (6,95 %) a mezičtvrtletní oslabení o 9 haléřů (0,39 %).

Zvyšovaly se úroky vládních dluhopisů.

Úrokové sazby na mezibankovním trhu rovněž reagovaly snížením na pokles měnověpolitických sazeb. Nejvýrazněji klesaly sazby depozit s kratší splatností. Tříměsíční sazba PRIBOR se tak během 2. čtvrtletí snížila o 0,81 p. b.² na 5,03 %, zatímco roční PRIBOR klesla o 0,23 p. b. na 4,57 %. Úročení vládních dluhopisů se ve 2. čtvrtletí zvyšovalo. Průměrná úroková sazba dluhopisů se splatností do dvou let se zvýšila o 0,49 p. b. na 4,22 % ke konci června, střednědobé dluhopisy byly na konci června v průměru úročeny 4,12 % (+0,56 p. b.) a u dlouhodobých dluhopisů se úročení navýšilo o 0,39 p. b. na 4,21 %.

Zpomalil růst objemu termínovaných vkladů.

Úrokové sazby na klientských vkladech rovněž ve 2. čtvrtletí klesaly. Sazby na jednodenních vkladech domácností se ještě v 1. čtvrtletí zvyšovaly, ale během 2. kvartálu klesly o 0,27 p. b. na 1,43 %. U běžných účtů se průměrné úročení po šesti čtvrtletích snížilo pod úroveň 0,2 %. Vklady s dohodnutou splatností byly na konci června úročeny v průměru 4,30 % (-0,87 p. b.). Nefinanční podniky také čelily plošnému poklesu úrokových sazeb na jejich účtech – u běžných účtů došlo k poklesu o 0,17 p. b. na 0,81 % a průměrná sazba vkladů s dohodnutou splatností klesla o 0,83 p. b. na 4,56 %. Celkový objem vkladů byl ke konci 2. čtvrtletí meziročně vyšší o 6,5 % (445,5 mld. korun), což bylo nejpomalejší tempo od konce roku 2022. Termínované i netermínované vklady přitom narůstaly podobným tempem. K meziročnímu nárůstu vkladů přispěly zejména domácnosti³ (+293,0 mld.), následované sektorem vládních institucí (+113,3 mld.).

Úrokové sazby spotřebních úvěrů pro domácnosti neklesaly. U nových smluv hypotečních úvěrů bylo patrné oživení i větší objem dojednávání nových podmínek existujících smluv z předchozích let.

Snížení úrokových sazeb úvěrů pro domácnosti bylo výrazně mírnější než u sazeb jejich vkladů. Úvěry na spotřebu byly ke konci června úročeny v průměru 8,90 % a sazba se tak během 2. čtvrtletí mírně zvýšila (+0,07 p. b.). Objem poskytnutých spotřebních úvěrů meziročně vzrostl o 8,7 %. Mírně kleslo průměrné úročení úvěrů na bydlení (-0,16 p. b.) a ke konci června sazba dosáhla 5,00 %. Nejvíce se snížilo úročení u úvěrů s nejkratší fixací (-0,26 p. b.) a s fixací mezi 5 a 10 lety (-0,24 p. b.). Objem poskytnutých úvěrů na bydlení meziročně vzrostl o 3,5 % a tempo tak zpomalilo. Ke zpomalení přispěl zejména vývoj u hypotečních úvěrů (3,2 % byl nejmírnější přírůstek v celé časové řadě dostupné od roku 1997). Dvouciferným tempem nadále meziročně narůstal objem úvěrů ze stavebního spoření (30,9 %)⁴. U nových hypotečních úvěrů⁵ bylo možné pozorovat opětovné oživení, za kterým stojí zejména čisté nové úvěry.

¹ Není-li uvedeno jinak, je zdrojem údajů v této kapitole databáze ARAD České národní banky. Hodnoty směnných kurzů jsou rovněž převzaty od ČNB.

² Není-li uvedeno jinak, je změnou úrokových sazeb myšlen rozdíl mezi hodnotou ke dni 30. 6. 2024 a 31. 3. 2024.

³ Obyvatelstvo včetně živnostníků.

⁴ Dvouciferné tempo si drží úvěry ze stavebních spoření od konce roku 2022, přírůstek je potřetí v řadě více než 30%. Úvěry ze stavebního spoření, u kterých je maximální úročení zákonem omezeno, se ve srovnání s hypotečními úvěry pro dlužníky staly výhodnějším nástrojem financování.

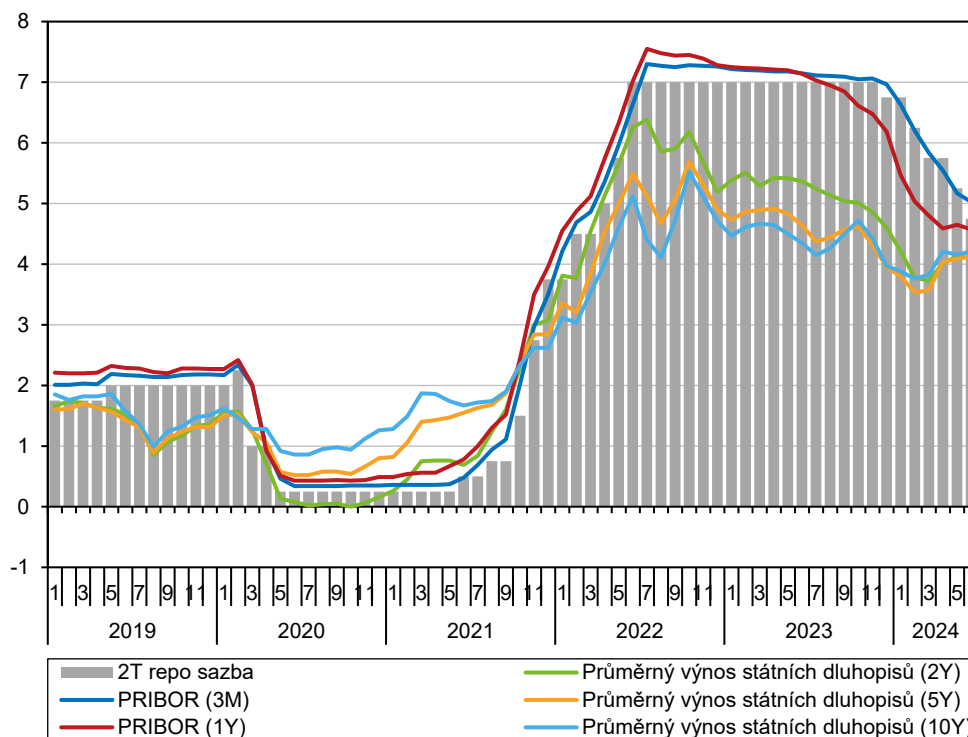
⁵ V nových smlouvách jsou zahrnuti i refinancované úvěry a ostatní ujednání. Refinancované úvěry zahrnují stávající smlouvy sjednané nově u jiné banky, zatímco ostatní nová ujednání jsou stávající smlouvy sjednané s novými podmínkami u stejné banky.

Hodnota nových smluv uzavřených ve 2. čtvrtletí dosáhla 116,6 mld. korun. Z toho čisté nové úvěry včetně navýšení tvořily 54,5 mld. korun (+26,5 mld. meziročně, 19,7 mld. mezičtvrtletně) a ostatní nová ujednání dosáhla objemu 54,2 mld. korun (+9,2 mld. meziročně, +13,1 mld. mezičtvrtletně). Refinancované úvěry tvořily 7,9 mld. korun z nových smluv a zvýšily se o 3,7 mld. meziročně a 2,1 mld. mezičtvrtletně. Kromě oživení hypotečního trhu je tedy patrné, že do stádia dojednávání nových fixací došly úvěry uzavřené v období vrcholného zájmu v roce 2021, kdy byly úrokové sazby výrazně nižší než v současnosti.

U nefinančních podniků zmínil zájem o úvěry v cizí měně.

Úrokové sazby úvěrů pro nefinanční podniky klesly nejvýrazněji u kategorie úvěrů nad 30 mil. korun (-0,83 p. b. na 6,92 %). Úvěry mezi 7,5 a 30 mil. byly ke konci června úročeny v průměru 6,96 % (-0,68 p. b.) a ty do 7,5 mil. 6,94 % (-0,52 p. b.). Celkový objem úvěrů a pohledávek nefinančních podniků byl ke konci června meziročně vyšší o 7,2 %. Zpomalil výrazný růst úvěrů poskytnutých v cizí měně⁶ (14,8 %) a zastavil se meziroční propad u korunových úvěrů (0,1 %). Podíl úvěrů v cizí měně na celkovém objemu úvěrů mírně klesl na 51,7 %. Ke konci čtvrtletí nejvíce meziročně vzrostl objem úvěrů v informačních a komunikačních činnostech (18,9 %), profesních, vědeckých, technických a administrativních činnostech (15,1 %), činnostech v oblasti nemovitostí (12,3 %), peněžnictví a pojišťovnictví (12,2 %) a v ubytování, stravování a pohostinství (11,1 %). Meziročně nižší byl objem úvěrů poskytnutých v těžbě a dobývání (-6,1 %) a ve výrobě a rozvodu elektřiny, plynu, tepla, vzduchu, vody a odpadní vody (-5,8 %).

Graf č. 16 Tržní úrokové sazby (v %)

Zdroj: ARAD, ČNB

⁶ Úvěry v cizí měně začaly prudce růst po začátku opětovného zvyšování měnověpolitických sazeb v červnu 2021.

